

Érdekes kerület. Északi oldalán a Fenekeiten tó vize fodorzódik, oly őseredeti állapotban, ahogy századunk örökölte az évezredektől. Délen, délnyugaton a Duna von természetes határt köré, máshol, mint a csillag kar-ágai ölelkeznek a szomszéd területekkel: Albertfalva, Kelenvölggy, Farkasrét, Sashegy. Hatalmas kerület, nagyobb vidéki városként is megállná a helyét. Házaait, lakásait 150 000 ember lakja, s oly gazdag üzemekben, hogy bátran nevezhetjük munkáskerületnek. A magasból nézve zászlóerdőnek tűnik a gyárkémények sokasága; itt nyújtja égnek kémény-ujját az Április 4 Gépgyár, a Beloiannisz, a Kábel és Sodrony, a Goldberger, az Épületelemgyár, a Lágymányosi Dohánygyár, a Füzessí Főműhely, hogy csak néhányat említsék a jelentősebbek közül. Lágymányoson, a Karinty Frigyes út közelében hatalmas daruk mozognak sínjeiken — itt folyik Budapest egyik legnagyobb lakótelep-építkezése.

Mese a varázslóról és az ő színpadáról

Fentebb azt ígértem: művelődési kérdésekről lesz szó. Keressük meg hát a kerület népművelési munkájának idegközpontját. Szép, fehér kőburkolatú épület egyik elsőemeleti irodája ajtaján olvasható: Népművelési Osztály. Ej-ej, minő szerénytelenség, vagy csak a hagyományok őrizője e felirat? Hisz a népművelési „osztály” mindössze két főből áll, sőt hónapokon át egyedül dolgozott ezen a nevezés leplelben *Lehoczky Lajos*, az „osztály” vezetője. Most már ketten dolgoznak *Szűcs elvtársnővel*. Sok a munka, jó lenne több ember, úgy ahogyan az ellenforradalom előtt, amikor hatan is dolgoztak, de hát *Lehoczky elvtársék* tudják, hogy az államnak takarékoskodnia kell. Így hát dolgoznak ők a többiek helyett is, napjaikat estebe nyújtva, szorgalmasan, konok hivatástudattal.

Rúgjuk fel a fontossági sorrendet. Kezdjük egy mesével... Hol volt, hol nem volt, volt

A Feneketlen tótól délre

AKIK LÁGYMÁNYOS MŰVELŐDÉSÉRŐL GONDOSKODNAK

(Hely) *Elet és Irodalom* 1958. (Idő) 10. 24. (Köt. v. füz.) (Oldal)

egyszer egy kis tó, akkorácska csak, hogy szinte megbújt a város falai között; a tó mellett egy síkság, melyen gaz, kóró és bogáncs virágozott, tanját adva a szünyogoknak; s volt egy varázsló, ki arra jártában mindig szakállába dörögött — látván e haszontalan földterületet — és azon gondolkodott: hogyan lehetne hasznosítani emberei javára. S akkor az az ötlete támadt, hogy egy nagy-nagy színpadot varázsol a pusztába helyébe, körül meg kultúrparkot... S amit januárban kigondolt, augusztusra végre is hajtott... Ott állt a gyönyörű színpad, népe nagy örömeire...

Igen, most valóban ott áll a szabadtéri színpad a Lágymányosi tó mellett, a kerület és az egész budai lakosság örömeire, büszkeségére. S ha behelyettesítenénk a mese színhelyét, történetét, szereplőit, nagy bajban lennénk a varázsló személyével. Ki legyen hát?... *Galambos Dezso* tanácselnök, aki kezdeneyezte és szorgalmazta a színpad építését, s akinek közbenjárására a végrehajtó bizottság 1 millió 400 ezer forintot fordított rá; a párt-, a KISZ-bizottság és a tanács vezetői, akik szinte naponta megbeszéltek az újabb és újabb feladatokat; az üzemek párt- és KISZ-szervezői, melyek lelkesítő és szervező munkája nyomán megmozdultak a dolgozók és teljes egészében társadalmi munkából felépítették a színpadot; az Építéstudományi Intézet KISZ-mérnökei, akik ugyancsak társadalmi munká-

ban elkészítették a műszaki és elektromos berendezés terveit, — vagy maguk a munkások, diákok, az építők?... Ki legyen hát a varázsló személye? Döntse el az olvasó. S arra jártában ne felejtse el megtekinteni a XI. kerület új nagy kulturális létesítményét, mely impozáns méreteivel, tökénytével, a társadalmi összefogás hatalmas alkotóerejét példázza...

S ha már itt tartunk, kérdezzük meg *Lehoczky Lajost* a színpaddal kapcsolatos terveikről.

— Régi panaszja volt az itteni lakosságnak, hogy nincs Budán színházunk. Azt szeretnénk, ha szabadtéri színpadunk nemcsak a kerület, de a budai lakosság szórakoztatását, igényeinek kielégítését is szolgálná. E színpadnak feltétlenül élvonalbeli, igényes, színvonalas színháznak kell lennie, mely bemutatja majd a legkiválóbb drámákat, operákat, legjobb színtársulataink előadásában. Már tárgyaltunk is a Nemzeti Színházzal az Ember tragédiája bemutatásáról, s felvettük a kapcsolatot más fővárosi színházakkal is. Üres napokon szélesvásznú mozielőadásokat tartunk, vasárnap délelőttöként pedig gyermekmatinéket rendezünk. Így szereténk betölteni a régen vágyott budai színház szerepét...

Elnelni az igényeket!

Hogyan állunk az öntevékeny művészeti csoportok műsorpolitikájával, művészi igényességével és színvonalával? Helyrehozták-e már az ellenforradalom pusztító hatását e területen? — ezek a következő kérdések. Fontosak, hisz csupán a kerület üzemeiben 16 színjátszócsoporthoz, 10 énekkar, 9 zenekar és 6 táncscoporthoz működik. A népművelési osztály az év első felében 256 műsorengedélyt adott ki.

— Az ellenforradalmi események kerületünkben is szárnyat adtak a giccsnek, a kispolgári izléstelenségnek, a burzsoá kultúrsemétnék — válaszolja *Lehoczky elvtárs*. — 1957 első felében ez jellemezte az öntevékeny csoportok műsorait! S kizsorításuk bizony nem ment egyik napról a másikra. Néhány esetben kénytelenek voltunk adminisztratív úton leállítani egészen giccses, vagy esetleg ellenforradalmi mondanivalójú műsorszámokat, mint például a „Budai Cukiászdát”, egy

politikai jellegű „Hacsek-Sajó” tréfát és más jeleneteket. Am álláspontunk az volt, hogy inkább eszmei harcot folytattunk az igénytelenség és izléstelenség ellen, a meggyőzés, a nevelés fegyverével. Most, az MSZMP művelődési irányelvei igazolták álláspontunk helyességét. Továbbra is így fogjuk csinálni...

Igen, értünk el eredményeket — folytatja. — Különösen jól sikerült a kerületi KISZ-bizottság által meghirdetett kulturális seregszemle, melynek egész műsorát az igényesség, a politikai témaválasztás jellemezte. Ennek kö-

szönhető, hogy kerületünk megnyerte a KISZ Központi Bizottsága ezüst serlegét...

— Sajnos azonban, az üzemi kultúrscoporthoz nagy része a javuló tendenciák ellenére sem tud az eszmeileg ugyan nem ártalmas, de csupán nevetető, igénytelen tréfákon és jeleneteken túllépni. Dehát mit tehetünk? — tárja szét a karját — nagyon szegényes a műsoranyagunk. Jóformán alig tudunk másokat ajánlani helyettünk, oly kevés színvonalas és könnyen betanulható jelenettel, egyfelvonásossal vagy nagyobb lélegzetű színdarabokkal rendelkezünk... Jó lenne, ha a Népművelési Intézet nagyobb gondot fordítana új, mai életünket tükröző jelenetek, egy és többfelvonásos drámák kiadására...

Itt azonban szálljunk vitába *Lehoczky Lajossal*! No, nem, ami a legutolsó mondatát illeti, hanem az eggyel előbbi gondolatával... Hogy ne tudnának színvonalasabb jeleneteket ajánlani?... Igaz, hogy a Népművelési Intézet műsoranácsadó füzete sok gyengébb és már eléggé ismert anyagot tartalmaz, de ezek mellett számos Csehov-, Karinty-, Mihalkov-, Móríc-, Nagy Lajos-, Sásdi Sándor-, Caragiale-, Gárdonyi-, Gogol-, Gorkij-, Lavrenyov-, Molière- és Shaw-műveket, jeleneteket,

egy- és többfelvonásos és egész estét betöltő színdarabot ajánl előadásra, melyek bármelyike — színvonalas bemutatásban — kielégíti a magasabb igényeket

S ha mindez kevés lenne, a Szerzői Jogvédő Irodában működő műsoranácsadó, még a fentiekben kívül is nagy választékban rendelkezik értékes műsoranyaggal... Ennek tudatában a népművelési osztály munkatársainak fokozniuk kell az említett meggyőző munkát, a művészeti csoportok igényességének növeléséért...

S amiről még beszélni kell...

De sok mindenről kellene még beszélni, írni... A riportter már előre izzad, mert képzeteiben ott fenyegetőznek a teleírt papírlapok és netovábbot kiáltanak a buzgó újságíróknak... Pedig hát itt van még az ismeretterjesztő munka is. Ezt nem szabad kihagyni — a népművelési munka legfontosabb területe. Azért is kell írni róla, mert az ellenforradalom eszmei kihatása itt is nagy rombolást végzett. Ime a számadatok: 1955-ben havonként átlag 30 ismeretterjesztő előadást tartottak az üzemekben — most ez lecsökkent a felére. Az üzemi kultúrfelelősök húzódoznak az ismeretterjesztő előadások szervezésétől, arra hivatkoznak, hogy nehéz a munkásokat műszak után a gyárban tartani. Pedig egy-két sikeres előadás-sorozat bizonyítja: az érdekes, jól megválasztott előadások vonzzák a hallgatóságot. A népművelési osztály e téren is szervez, agítál, de még nem sikerült túllépni az 50 százalékos eredményen.

Osztályozás	
Tárgy	374 4398 2043
Hely	
Helyszám	1958 4

... Azt is elmondom még, hogy egy szép napon Lehoczky elvtárs útrakelt és meglátogatót vagy húsz munkáscsaládot otthonában. Mit olvasnak, hogyan művelődnek, milyen képek díszítik a falakat — ilyen kérdések izgatták. Nos, a könyvek terén megnyugtató

a helyzet. Sokat és többnyire jó könyveket olvasnak munkásaink. Rendszeres látogatói az üzemi könyvtáraknak, s majd minden lakásban ott díszleg a kisebb-nagyobb saját könyvtár. A képzőművészeti alkotások terén már rosszabb a helyzet. Sok az émelygős, izléstelen, művészietlen mászomány. Különösen a külső területeken, számos alkalmi árus sózza rá képeit a kevésbé tájékozott vásárlóra. Mit kéne tenni? ... Szigorúan megakadályozni a „maszek“ képárusok kereskedelmi tevékenységét és megszervezni, hogy a

könyvterjesztéshez hasonlóan, a Képzőművészeti Alapnak is legyenek gyári, üzemi lerakatai, ahol a dolgozók részletre megvásárolhatják az értékes és olcsó reprodukciókat, s élő festőink nívós alkotásait. Így gondolja Lehoczky Lajos, a népművelési osztály vezetője ...

... S gondol sok egyébre is, sok-sok terve, ötlete van, hiszen hivatásának él. Nincs munkaideje, mert munkáját nem lehet az idő présébe szorítani.

HAVAS ERVIN